

си селянинъ може и да остане равнодушенъ. Но прѣдъ това велико материнство на земята, отрупана съ плодъ и класове, щедра, благодатна, — прѣдъ нея той не е вече спокоенъ. Той я гледа, той се радва и благоговѣе. Малко думи има той за това, но едничкиятъ погледъ само, който хвърля, е милувка, пѣсень и молитва.

Грозданъ не забѣлѣзваше и това. Той гледаше въ земята и продължително се замисляше, подигаше очи въ далечината и нищо не виждаше. Отдавна той стоеше на това мѣсто. Отдалечъ ризата му се бѣлѣеше срѣдъ трѣвата, като нѣкоя самотна птица или камъкъ. Отблизо пъкъ, ако би можалъ да го види нѣкой, лесно би разбралъ, че въ тая неподвижностъ е скрита буря, че тъй изглежда всѣки, който е убилъ или ще убива. Отъ безсъницата и отъ прѣживѣнитѣ мъжи лицето му бѣше посърнало и блѣдо, разбърканитѣ му коси бѣха полѣпнали по челото му. Колко врѣме бѣше стоялъ той, не знаеше. Не му идваше и на умъ да стане и да отиде другадѣ.

Наоколо бѣше тихо. По небето минаваха бѣли облаци, грамаднитѣ имъ сѣнки бавно пълзѣха по земята и заливаха нивитѣ. Надъ могилата се въртѣха нѣколко ястреба, тѣ не губѣха надежда, че тоя човѣкъ най-послѣ ще си отиде и ще остави на тѣхъ любимото имъ мѣсто за почивка. Врѣмето незабѣлѣзано течеше. Наблизо въ единъ синуръ нѣкакво птиче се обаждаше по единъ особенъ начинъ. Самото то не се виждаше. Изъ трѣвата прозвучаваха най-напрѣдъ три къси и меланхолични тона, слѣдъ това — четвърти, по-високъ и по-продължителенъ, скръбно замиращъ като горѣкъ и безутѣшенъ въпросъ. Съ малки паузи, тия звукове се повтаряха, настойчиво, монотонно. Слѣдъ тѣхъ тишината наоколо ставаше още по-дълбока и по-безмълвна.

Мина се много врѣме. Изведнажъ изъ нивитѣ излѣзе нѣкакъвъ човѣкъ, спрѣ се въ подножието на могилата и очудено се загледа нагорѣ.